

Verksamhetsberättelse 2018

FoU Nordväst

Antagen i styrgruppen 2019.02.22

Gunilla Avby

1. ÅRET SOM GÅTT	3
2. EKONOMI	4
3. NULÄGESANALYS	6
3.1 Organisation	6
3.2 Styrning	6
3.3 Intern uppföljning av VP	7
3.4 Allmän verksamhet	7
3.5 Barn, unga och familj	11
3.6 Missbruk och socialpsykiatri	14
3.7 Försörjningsstöd och arbetsmarknad	15
4. AVSLUTANDE REFLEKTION	17

Bilaga 1. Avsiktsförklaring för stärkt former av samverkan mellan FoU-enheter i norra Sth län

1. Året som gått

FoU Nordväst är ett kunskapscentrum för de nordvästra kommunerna (Ekerö, Järfälla, Sigtuna, Sollentuna, Solna, Sundbyberg, Upplands-Bro och Upplands Väsby) i Stockholms län inom områdena ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsinsatser, barn och unga samt missbruk och socialpsykiatri.

Syftet med verksamheten är att stödja nordvästkommunerna i arbetet med att utveckla en kunskapsbaserad socialtjänst av god kvalitet inom kommunernas individ- och familjeomsorg. Verksamheten ska vara en mötesplats mellan praktik och forskning och sträva efter en hög grad av praktikermedverkan i forskning- och utvecklingsprojekten. Ansvaret och ägarskapet för att driva det lokala utvecklingsarbetet ligger hos berörda verksamheter, medan FoU Nordväst kan stimulera och stödja dessa förändringsprocesser genom att bidra med teoretisk kunskap, kunskapspridning, uppföljning och utvärderingskompetens samt kontakter med universitets- och högskoleinstitutioner, andra FoU-verksamheter och myndigheter. Inledningsvis redogörs för de viktigaste händelserna under 2018:

- *Uppföljning av BAS-utbildningen inom barn- och ungdomsvården*
- *Implementering av basutbildning inom missbruksvården*
- *Utveckling av digital plattform*
- *Socionomdagen i nordväst*
- *Kartläggning av MI-användande*
- *Personalförändringar*
- *Beviljande av forskningsanslag från Forte*
- *Avsiktsförklaring för stärkt samverkan mellan FoU-enheter i norra Sth län*
- *Forskarunderlag till utredningen Framtidens socialtjänst*
- *Artikel publicerad i internationell tidsskrift*

Uppföljning av BAS-utbildningen inom barn- och ungdomsvården

Den gemensamma basutbildningen för nyanställda inom nordvästkommunernas barn- och ungdomsvård återupptogs 2016. Utbildningen genomförs löpande under året och omfattar åtta områden, fördelade på åtta heldagar med c:a 20 deltagare varje gång. En uppföljning av basutbildningen, inklusive utvecklingsförslag har genomförts under året och legat som underlag till vissa programjusteringar.

Implementering av basutbildning inom missbruksvården

Utifrån ÖJ arbetet implementerades en basutbildningen för nyanställd personal inom missbruksvården i april 2018. Samtliga nordvästkommuner har ansvarat för en utbildningsdag var.

Utveckling av digital plattform

I syfte att utveckla interaktionen mellan FoU Nordväst och kommunerna samt stimulera ett ökat erfarenhetsutbyte mellan kommunerna skapade FoU Nordväst tillsammans med en kommunikationsbyrå en ny hemsida med förbättrade kommunikationsytor. FoU Nordväst utvecklade även en prenumerationstjänst där användare kan få nyheter skickade till sig utifrån intresseområde samt följa FoU Nordväst på Facebook. Satsningen på digitala kommunikationskanaler har ökat

kunskapspridningen av goda exempel i nordvästkommunerna och tillgängliggjort aktuell information inom det sociala arbetsfältet.

Socionomdagen i nordväst

Socionomdagen i nordväst bidrog till att sprida erfarenheter och goda exempel från praktiken. Praktiker gavs möjlighet att dela med sig av sina erfarenheter av pågående utvecklingsprojekt. Medverkade gjorde även forskare och särskilt inbjudna från myndigheter. Barnombudsmannen Elisabeth Dahlin berättade om deras årsrapport *Utanförskap, våld och kärlek till orten*, barns röster om att växa upp i utsatta kommuner och förorter. Uppskattningsvis deltog 350 personer och utvärderingar visar att dagen värdesätts av ägarkommunerna och är en kostnadseffektiv insats för kunskapspridning.

Kartläggning av MI-användande

Ett nytt uppdrag om hur MI (Motiverande samtal/intervju) praktiskt tillämpas och organiseras i de nordvästra kommunerna i Stockholms län initierades för att kunna kvalitetssäkra och förstärka MI användningen. Sju av åtta nordvästkommuner deltar; Ekerö, Järfälla, Sollentuna, Solna, Sundbyberg, Upplands-Bro och Upplands Väsby. En kartläggning av aktuell status har genomförts och ligger till grund för en fördjupad studie under kommande år.

Personalförändringar

Under året har två medarbetare slutat: Anders Arnsvik som gick i pension och Maria Bennich som återgått till sitt arbete vid Örebro universitet. En medarbetare, Sofi Hedman, påbörjade en föräldraledighet. Två nya medarbetare har visstidsanställts: Omar Ahmed, socionom och fil. dr. i socialpolitik och Maja Hagström, medforskare i pågående projekt. Agneta Mönefors Berntell har anställts som vikarie för Sofi.

Beviljande av forskningsanslag från Forte

I Fortes första utlysning i det 10-åriga programmet på tillämpad välfärdsforskning ansökte och beviljades en Ylva Spånberger Weitz vid FoU Nordväst en praktisknära forskartjänst, vilket innebär halvtidsforskning på tre år. Forskningen är kopplad till en pågående studie vid FoU. I samma utlysning beviljades KI tillsammans med FoU Nordväst, FoU Nordost och FoU nu medel för ett treårigt projekt som handlar om nyttan med evidens.

Avsiktsförklaring för stärkt samverkan mellan FoU-enheter i norra Sth län

En avsiktsförklaring för stärkta former av samverkan mellan FoU-enheterna i norra Sth län har undertecknats. Parterna avser att aktivt söka samarbeten vid satsningar som är av gemensam art, där det finns vinster med att samarbeta med en särskild fråga. Parterna eftersträvar gemensam kompetensförsörjning när det är möjligt.

Forskarunderlag till utredningen Framtidens socialtjänst

FoU-chef Gunilla Avby har bidragit till ett av sju forskarunderlag i Delbetänkandet. Texten behandlar en lärande socialtjänst.

Artikel publicerad i internationell tidsskrift

För första gången har FoU Nordväst publicerat sig i en internationellt erkänd tidsskrift *British Journal of Social Work*. Författare H. Karlsson, G. Avby och T. Svendsen.

2. Ekonomi

2.1 Driftredovisning

Ekonomiskt utfall (tkr)	Utfall 2017	Utfall 2018	Budget 2018	Utfall %	Avvikelse
Intäkter	-4 163	-4 027	-3 698	109 %	329
Personalkostnader	2 980	3 101	3 204	97 %	103
Lokalkostnader	166	171	170	101 %	-1
IT-kostnader	181	172	170	101 %	-2
Övriga kostnader	836	583	154	379 %	-429
Summa	0	0	0	0 %	0

3. Nulägesanalys

FoU Nordvästs ambition är att fungera som en mötesplats och ett kunskapscentrum för de nordvästra kommunernas individ- och familjeomsorg. Nedan beskrivs enhetens förutsättningar i form av organisation och styrning av verksamheten. Därefter det arbete som bedrivits inom enheten uppdelat i områdena:

- Allmän verksamhet
- Barn, unga och familj
- Missbruk och socialpsykiatri
- Försörjningsstöd och arbetsmarknad

3.1 Organisation

Under året har vissa personalförändringar ägt rum. Gällande tillsvidareanställd personal gick en personal i pension vid halvårsskiftet, ett par år tidigare än planerat, och en personal gick på föräldraledighet i oktober. Vikarie med särskilt ansvar för barn och unga området ersatte föräldraledig personal, medan missbruksområdet under hösten saknat särskilt ansvarig person. Strax innan årsskiftet anställdes en ansvarig för missbruksområdet med planerad jobbstart i februari.

Vad det gäller visstidsanställd personal har en forskare avslutat ett tvåårigt uppdrag och återgått till sin tjänst vid Örebro universitet. En ny forskare, som har koppling till Mittuniversitetet, har anställts på 50 procent för att förstärka särskilt barn och unga området. Det är en proaktiv åtgärd eftersom nuvarande forskare beviljats forskningsmedel från Forte och planerar att gå ner i tjänst vid årsskiftet 2018-2019.

Sammantaget täcker ordinarie budget en personalstyrka på 4.70 tjänst fördelade som nedan:

- 100 % FoU-chef/avdelningschef
- 320 % fördelat på fyra utredare (inkl. 20 % BBIC-samordnare)
- 50 % forskare

Samtlig tillsvidareanställd personal är på olika sätt involverad i kommunernas pågående FoU-uppdrag, med arbetsuppgifter som täcker den samlade tjänstgöringsgraden. En spännande nyhet är att en medforskare finansieras på 15 procent med medel från praktikerprojekt för att förstärka ett pågående uppdrag. Vår ambition är att fler praktiker ska kunna kopplas till pågående och planerade uppdrag på del av sin tjänst och finansieras med de medel som tidigare avsett praktikerprojekt.

Fyra medarbetare vid FoU Nordväst har även anställning eller uppdrag som är kopplade till tre olika lärosäten: Stockholms universitet, Jönköping University och Mittuniversitetet.

3.2 Styrning

Sollentuna kommun är huvudman för FoU Nordväst. Socialchefsgruppen, vilken utgörs av förvaltningschefer, är styrgrupp för verksamheten.

FoU-chefen leder verksamheten vid FoU Nordväst och är del av Socialkontorets ledningsgrupp i Sollentuna kommun. Ett FoU-råd bestående av en representant från

varje kommun samt med FoU-chefen som ordförande bidrar till idéproduktion och kommunikation mellan ingående kommuners verksamheter och FoU Nordväst.

Varje kommun ansvarar för organiseringen av det lokala FoU-arbetet.

3.3 Intern uppföljning av VP

I syfte att systematiskt följa FoU:s verksamhet har ett internt frågeunderlag utvecklats. Formuläret används för att dokumentera de aktiviteter som görs inom ramen för resultatmålen och började användas 2017-09-01. Uppföljningen för 2018 visar att FoU-medarbetarna sammanlagt har genomfört och deltagit i drygt 300 aktiviteter under 2018. Alla åtta nordvästkommuner har medverkat i aktiviteter under året. Uppföljningen visar även att FoU Nordväst har arbetat brett både över verksamhetsområdena och över verksamhetens resultatmål.

Verksamhetsområde	Aktiviteter 2018
Berör hela IFO	42 %
Barn, ungdom & familj	36 %
Vuxen (ek bistånd/missbruk/socialpsykiatri)	22 %
Totalt	100 %

Som tabellen ovan visar berör aktiviteterna oftast alla IFO-områden (42 %) och övriga aktiviteter är områdesspecifika inom BoU-området eller vuxenområdet.

Resultatmål i VP2018	Aktiviteter 2018
Stöd i arbetet med kunskapsanvändning och kunskapsutveckling	32 %
Stöd för systematisk metod- och kvalitetsutveckling	27 %
Stöd till kunskapspridning	33 %
Stöd i arbetet med att öka samverkan mellan praktik och akademi	9 %
Totalt	100 %

Aktivitetserna under 2018 är jämnt fördelade på resultatmålen med undantag av målet som berör samverkan mellan praktik och akademi, vilket inte är lika aktivitetstät.

3.4 Allmän verksamhet

Ny digital plattform

Resultat 2018: Under 2018 utvecklades en prenumerationstjänst där användare kan få nyheter skickade till sig utifrån intresseområde. Användare kan även följa FoU Nordväst på Facebook för att bli uppdaterade om verksamheten, forskning och goda exempel. Under 2018 har FoU Nordväst fått en växande följarskara.

I syfte att utveckla interaktionen mellan FoU Nordväst och kommunerna samt stimulera ett ökat erfarenhetsutbyte mellan kommunerna har FoU Nordväst tillsammans med en kommunikationsbyrå skapat en ny hemsida med förbättrade kommunikationsytor. Arbetet inkluderade framtagandet av en ny grafisk profil. Hemsidan är färdigbyggd och publicerad.

Socionomdagen i nordväst

Resultat 2018: Vid årets Socionomdagen i nordväst deltog politiker, chefer, utredare och behandlare från alla nordvästkommuner. Praktiker från alla nordvästkommuner delade med sig av sina erfarenheter av pågående utvecklingsprojekt och dessutom medverkade forskare och särskilt inbjudna från myndigheter. Barnombudsmannen Elisabeth Dahlin berättade om deras årsrapport *Utanförskap, våld och kärlek till orten*, barns röster om att växa upp i utsatta kommuner och förorter. Cristina Josefsson presenterade utdrag ur sin uppmärksammade bok *Med bredden som spets – om socionomers yrkesidentitet*. Uppskattningsvis deltog 350 personer.

Socionomdagen i nordväst arrangeras årligen av FoU Nordväst i syfte att sprida erfarenheter och goda exempel från praktiken. Konceptet är en heldag på Sollentuna Bio med program som löper parallellt i två salonger. Här ges praktiker i nordväst möjlighet att dela med sig av sina erfarenheter av pågående utvecklingsprojekt. Andra presentatörer kan vara forskare, aktuella personer (t.ex. författare) och särskilt inbjudna personer från myndigheter. I år visades filmen *Goliat* i regi av Peter Grönlund. Socionomdagen i nordväst är en dag full av nätverkande, kunskapsutbyte, inspirerande presentationer och inte minst bio-popcorn! Socionomdagen är en konkret gestaltning av FoU-avtalets (2013) formulering i § 1 ... *synliggöra erfarenheter och sprida goda exempel*.

Dialoger med delägarnas ledningsgrupper

Resultat 2018: Kommunbesök har genomförts i delägares ledningsgrupper i syfte att få kunskaper om vilka frågor som är aktuella för kommunerna och ge underlag till planeringen av FoU-verksamheten.

Som en del i arbetsprocessen inom FoU under året och som ett komplement till styrgruppsmöten och rådsmöten besökte FoU-chefen och medarbetare kommunerna under hösten.

Praktikerprojekt/Medforskare

Resultat 2018: Under 2018 arbetade Maja Hagström, Sollentuna kommun som medforskare i projektet Soc för unga.

Under 2017 anmälde ingen kommun intresse för att göra ett praktikerprojekt, vilket även var fallet för 2016. 2018 omformulerades aktiviteten till att bli medforskare. Praktiker ges möjlighet att knytas till olika projekt på del av sin tjänst alternativt genomföra verksamhetsnära studier med stöd av personal vid FoU.

Följeforskningsprojekt-Samverkan Tureberg och Edsberg

Resultat 2018: Följeforskningen gick in i fas 2 med ökat fokus på verksamhetsutveckling och samhällspåverkan. Metodutveckling och sociala indikatorer inkluderades i uppföljningen för att statistiskt även försöka synliggöra trygghetsarbetets effekter. Uppdraget avslutas 2018-12-31, men under vintern 2019 kommer tid av att avsättas för presentationer av utvärderingen till projektets olika intressenter.

Sedan slutet av 2016 har FoU Nordväst på uppdrag av kommunstyrelsen i Sollentuna kommun bedrivit följeforskning av kommunens trygghetsarbete i kommundelarna Tureberg och Edsberg. Syftet med följeforskningen är att studera hur Sollentuna kommun implementerar EST-modellen (Effektiv Samordning för Trygghet) lokalt i sitt trygghetsskapande arbete med ett särskilt fokus på arbetsprocesser, samverkan och kommunikation inom följande områden:

- Internt i kommunen
- Mellan polisen, Sollentunahem och kommun
- Externt utåt mot medborgarna

Utvecklingsseminarium -Att möta det mångkulturella

Resultat 2018: Seminarium har framförts vid tre olika tillfällen till socialarbetare och chefer och vid ett tillfälle till ett urval av de ideella organisationerna i Sollentuna kommun.

Syftet med utvecklingsseminariet är att sprida kunskap om mångkulturella perspektiv och bemötande, och har genomförts i samarbete med Vivian Hannouch, Järfälla kommun.

Att leda en verksamhet under förändrade organisatoriska förutsättningar. Uppföljning av 6-timmars arbetsdag.

Resultat 2018: Syftet med studien var att följa upp chefers och gruppledares upplevda förutsättning, villkor och dilemman att leda verksamheten i ett förändringsarbete. FoU har genomfört analysseminarier och publicerat en rapport som används för beslut om fortsättning av projektet.

Projektet *6-timmars arbetsdag* har riktat sig till medarbetare på Äldreenheten och Enheten för funktionsnedsättning i Järfälla kommun. Mål med projektet var att förbättra medarbetarnas upplevda arbetssituation, minska sjukfrånvaron samt öka kommunens attraktionskraft som arbetsgivare. Resultatet skulle ligga till grund för en eventuell spridning till socialtjänstens övriga verksamhetsområden. Projektet pågick mellan 2017.10.01 – 2018.05.31.

Kartläggning av MI-användande

Resultat 2018: Steg 1 i uppdraget har genomförts. Steg 1 består av en kartläggning av aktuell status genom en enkät till kontaktpersoner i de deltagande kommunerna och aktiva MI-coacher.

Uppdraget påbörjades 2018 och syftar till att få mer kunskap om hur MI (Motiverande samtal/intervju) praktiskt tillämpas och organiseras i de nordvästra kommunerna i Stockholms län för att kunna kvalitetssäkra och förstärka MI användningen. Sju av åtta nordvästkommuner deltar; Ekerö, Järfälla, Sollentuna, Solna, Sundbyberg, Upplands-Bro och Upplands Väsby. En referens- och arbetsgrupp har bildats med representanter från ingående kommuner.

Öppna jämförelser (ÖJ)

Resultat 2018: FoU har genomfört ifyllnadsmöte med nordvästkommunerna där Socialstyrelsen varit tillgänglig för frågor.

FoU har fortsatt det samordnande arbetet kring ÖJ och genomfört gemensamt möte för ansvariga i kommunerna att diskutera och komma fram till gemensamma tolkningar av frågorna.

Samverkan med Socialhögskolan vid Stockholms universitet

Resultat 2018: Fältkursen genomfördes både under vår- och höstterminen. Under höstterminen genomfördes ett lärarutbyte, vilket innebar att en ny lärare vid Socialhögskolan tar ansvar för kursen. Studenterna har presenterat sina fältrapporter i lämpliga forum i berörda kommuner. Kommunerna uttrycker att rapporterna är av stort värde för att fördjupa kunskapen i olika praktiska frågor.

Sedan nio år tillbaka organiserar FoU Nordväst tillsammans med Socialhögskolan vid Stockholms universitet fältkursen för dem som går termin tre på socionomprogrammet. Två FoU-medarbetare ansvarar för kursen under våren. Båda har delade tjänster (halvtid vid Socialhögskolan och halvtid vid FoU Nordväst) och är avlönade av Socialhögskolan för att driva fältkursen i nära samverkan med praktiken. Under hösten förändrades ansvarsfördelningen och en lärare vid Socialhögskolan, som inte har anknytning till FoU Nordväst, blev delansvarig för kursen. De nordvästra kommunerna, främst genom FoU-rådsrepresentanterna, organiserar det lokala arbetet och skapar förutsättningar för att studenterna ska få kontakt med de arbetsgrupper som uttryckt en önskan att få ett särskilt område belyst.

Samarbete och konferenser

- Regionalt FoU-samarbete sker främst genom att representanter för kommunala FoU-enheter i länet samt Stockholms stads utvecklingsenhet regelbundet träffats. Samarbetet under året har resulterat i att man gemensamt arrangerat ett lärandeseminarium om systematisk uppföljning
- Tillsammans med Storstockholm och övriga FoU-enheter i Stockholms län håller en regional samverkans och stödstruktur (RSS) på att byggas upp

- Nationella arbetsgrupper rörande kompetenssatsningar (Socialstyrelsen) och introduktionsutbildningar på SKL inom barn- och ungdomsområdet
- Ett urval av konferenser som FoU Nordväst deltagit i under året: ABH (Allmänna Barnhuset), SKL, Barnrättsdagarna, Forskarkonferenser, KNUT-konferens, Socialtjänstdagarna, Socialchefsdagarna, spridningskonferensen Förbättringsresan, CSA-konferens Fortes frukostseminarium, Forte Hearing, Brottsoffermyndigheten, Socialstyrelsen, FoU Välfärd
- Ingår i RFMA:s styrelse som utgör referensgrupp för RFMA konferenser

3.5 Barn, unga och familj

Regional utvecklingsledare för barn och unga

Resultat 2018: Information från nätverket har spridits via BBiC-nätverket och styrgruppen för BAS-utbildningen i FoU Nordväst. Utvecklingsledaren har deltagit i arbetsgrupper för kompetenssatsningar och introduktionsutbildningar av nyanställda på SKL.

En FoU-medarbetare har haft funktionen som regional utvecklingsledare inom barn- och ungdomsområdet. Uppdraget innebär: systematisk uppföljning inom socialtjänstens barn- och ungdomsvård (ingår i en nationell arbetsgrupp för SU), utvecklingsarbete kring barns och ungas brukarmedverkan för verksamhetsutveckling (UBU, Karlstadmodellen och studien om Min Utredning och kontakt med socialtjänsten är exempel på detta).

Vidare innebär uppdraget spridning av Socialstyrelsens kunskapsprodukter som rör den sociala barn- och ungdomsvården, driva frågor kring placerade barns skolgång och hälsa (genom BBiC-nätverk samt bevaka frågan om nytt avtal mellan Socialstyrelsen och kommunerna) samt implementering av regionala handlingsplaner som bygger på SKL:s handlingsplan för att skapa bättre förutsättningar för socialtjänsten att klara sina uppgifter. BAS-utbildningen är ett sätt att arbeta med denna fråga och i uppdraget ingår att delta i en nationell arbetsgrupp angående introduktionsutbildningar. Avslutningsvis, erfarenhetsutbyte med nationellt nätverk av regionala utvecklingsledare som samordnas av SKL.

BBiC-samordning

Resultat 2018: Grundutbildningen har genomförts som planerat varje termin. Nätverken har fått information från Socialstyrelsen och synpunkter har återförts.

FoU Nordvästs samordningsuppdrag innebär att delta på Socialstyrelsens möten med BBiC-samordnare i landet och anordna nätverksmöten i nordväst och sprida information från Socialstyrelsen till kommunernas BBiC-ansvariga och BBiC-utbildare. Samordnaren återför synpunkter från kommunerna till Socialstyrelsen. FoU samordnar den gemensamma grundutbildning i BBiC som sker i kommunerna enligt ett rullande schema samt driver kommungemensamma frågor kring BBiC.

Karlstadsmodellen – Röster från familjehemsbarn

Resultat 2018: En analysdag har genomförts tillsammans med familjehemsenheten i Sollentuna. Familjehemsgruppen i Järfälla har informerats om modellen och planerar att påbörja ett arbete 2019. FoU deltar som rådgivare i revideringen av intervjuguiden.

En modell har tagits fram för att göra uppföljning av familjehemsvården genom intervjuer med unga vuxna som varit placerade i familjehem. Modellen bygger på en uppföljningsmetod som tagits fram av Karlstad Universitet tillsammans med familjehemsgruppen i Karlstad kommun. Den har vidareutvecklats av FoU Nordväst tillsammans med Sollentuna och därmed anpassats till lokala behov och fått beteckningen *Röster från familjehemsbarn*. Handläggaren gör en intervju med den unga vuxna några år efter avslutad placering. FoU Nordväst sammanställer, analyserar och kopplar resultatet till aktuell forskning. Materialet återförs skriftligen till kommunen som därefter använder resultaten i sitt fortsatta utvecklingsarbete.

Organisationskartläggning av mottagningsfunktionen inom barn och unga

Resultat 2018: En kartläggning av mottagningsfunktionen inom barn och unga har genomförts. För att diskutera praktiska implikationer i kommunernas arbete arrangerade FoU ett seminarium för chefer inom barn- och ungdomsvården i nordvästkommunerna med utgångspunkt av studiens resultat.

Syftet med studien var att kartlägga vilka skillnader det finns mellan nordvästkommunerna gällande handläggning och arbetssätt samt att ge en bild av för- och nackdelar med olika sätt att organisera mottagningsarbetet.

BAS-utbildning

Resultat 2018: Sju av åtta utbildningstillfällen har genomförts. Varje utbildningstillfälle har haft c:a 20 deltagare. Utbildningen har utvärderats och återkopplats till BAS-utbildningens styr- och utbildargrupp.

Hösten 2016 sju sattes en basutbildning för nyanställda inom barn- och ungdomsverksamheterna i de nordvästra kommunerna. Varje kommun har tilldelats fem platser vardera i utbildningen som bygger på åtta utbildningstillfällen. FoU samordnar basutbildningen, samlar in enkätsvar och sammanställer. Under året träffades nätverket (styrgrupp och utbildare) för samordning och utvärdering av introduktionsutbildningen. I sammanhanget kan även nämnas att FoU varit engagerade i en SKL-ledd arbetsgrupp för kompetenssatsningar och introduktionsutbildningar inom socialtjänstens verksamhetsområde.

Framtidens socialtjänst/Soc för unga

Resultat 2018: Utvärderingsrapporten samt checklista för implementering är publicerad. Projektet och resultatet presenterades på Barnrättsdagarna. FoU har erhållit forskningsmedel från Forte till utökat följeforskningsprojekt kring lärarhandledningens implementering.

Sollentuna kommun har sedan 2016 bedrivit projektet *Framtidens Socialtjänst* med syfte att skapa en mer tillgänglig socialtjänst för barn och unga. FoU Nordväst följer och utvärderar den del av projektet som handlar om lärarhandledningen och kunskapsspridning om socialtjänsten inom skolan. Lärarhandledningen har provats i Gärdeskolans årskurs 4 och 7 i Sollentuna under vårterminen 2017. FoU Nordväst följer projektet genom enkäter och fokusgruppsintervjuer med elever samt enskilda intervjuer med lärare och projektledare. Implementering sker nu till alla Sollentuna kommuns skolor. Följeforskningsprojektet fortsätter i samarbete med Sollentuna kommun och Stockholms Universitet och med stöd av Forte.

Min utredning och kontakt med socialtjänsten. Studie om delaktighet

Resultat 2018: Projektet presenterades på Barnrättsdagarna 2018. På grund av sjukdom har projektplanen justerats och tiden för studien förlängts.

Ett projekt pågår sedan 2016 om barns delaktighet och deras utredning på socialtjänsten. Studien bygger på Upplands-Bros material "Min utredning och kontakter med socialtjänsten" och utvärderar om ett strukturerat material som detta medför att barn i högre grad blir delaktiga i sin utredning. Studien bedrivs i samarbete med Upplands-Bro, Botkyrka, Sollentuna, Järfälla och Ekerö kommuner. Upplands-Bro, Sollentuna och Botkyrka använder materialet och är försökskommuner, de övriga är jämförelsekommuner. Det övergripande syftet är att utveckla hållbara strukturer för delaktiggörande av barn och unga i socialtjänsten.

Fem trianglar

Resultat 2018: Förstudie har initierat för att undersöka intresset för att pröva arbetsverktyget kopplat till BBiC.

Fem trianglar är ett kompletterande arbetsverktyg till BBiC för att analysera barns behov av skydd eller stöd. Det är inte ett nytt dokumentationssystem som konkurrerar med BBiC. Tanken är istället att låta BBiC-triangeln följa med i analysarbetet vilket ger analysen en tydlig struktur.

Hembesöksprogrammet

Resultat 2018: Projektet har påbörjats och fortsätter under 2019.

Syftet med studien är att följa och stödja implementeringen av ett nytt arbetssätt (en serviceinnovation) mellan socialtjänsten i Sollentuna, FoU Nordväst och Sollentuna barnavårdscentral (BVC). Kuratorer vid familjecentralen gör tillsammans med BVC-sköterskor gemensamma hembesök hos föräldrar som får sitt första barn i Turebergsområdet.

Hembesöksprogrammet är ett stöd till förstagångsförälder och ger information och råd om barnets hälsa och utveckling, rollen som förälder i Sverige och de tjänster som finns för barn och föräldrar i samhället.

Studien har en interaktiv insats och innebär ett gemensamt kunskapsskapande mellan de yrkesprofessionella och forskare. Brukarperspektiv kommer till uttryck i de

statistiska data som samlas in. FoU Nordväst sammanställer insamlad data, håller analysseminarium för berörda parter och kommer att presentera det slutliga resultatet muntligt och i en kortfattad skriftligt rapport.

3.6 Missbruk och socialpsykiatri

BAS-utbildning i missbruk

Resultat 2018: Premiäret är genomfört och nästa steg är att utvärdera och utveckla utbildningen.

FoU Nordväst samarbetade under 2017 med tre enhetschefer inom missbruksvården (Järfälla, Sigtuna och Solna) i syfte att utveckla en basutbildning för nyanställd personal inom missbruksvården. Basutbildningen påbörjades i april 2018. Samtliga nordvästkommuner ansvarar för en utbildningsdag var (jmf med Basutbildning inom barn och unga).

ASI UBÅT

Resultat 2018: Ett utbildningsseminarium i UBÅT har genomförts med Bengt-Åke och Kerstin Armelius, professorer vid Umeå universitet. Analysseminariet har inte genomförts på grund av att det inte funnits data att diskutera eller analysera.

Delar av chefsnätverket (Sigtuna, Sollentuna, Solna, Sundbyberg samt Upplands Väsby) beslutade 2017 att arbeta med ASI UBÅT (Uppföljning och Beskrivning av Åtgärder). Hösten 2017 har berörda kommuner implementerat UBÅT. FoU Nordväst har fullmakt från berörda kommuner att sammanställa data.

ASI-nätverket

Resultat 2018: Planerade och genomförde den planerade booster-dagen för ASI

En utredare på FoU Nordväst har regelbundet deltagit vid ASI-nätverkets möten. ASI-nätverket har av cheferna inom missbruksvården fått uppdraget att genomföra en booster-dag våren 2018.

Öppna jämförelser

Resultat 2018: En resultatsammanställning av nordvästkommunernas resultat inom missbruks- och beroendevården har färdigställts och presenterades på chefsnätverket i slutet av 2018.

Resultatsammanställningen som baseras på enkätifyllnadsmötet i februari har distribuerats till nordvästkommunernas missbruksvård. Utifrån resultaten ska gemensamma utvecklingsområden identifieras.

Utvärdering av brukarinflytandeprojekt i Solna Stad

Resultat 2018: Utvärderingsuppdraget är avslutat. FoU Nordväst har planerat och deltagit i konferens, föreläst och haft analysseminarium kring utvärderingen.

Projektets övergripande mål har varit att inrätta ett inflytanderåd bestående av brukarrepresentanter som i samarbete med vuxenenhetens ledning ska verka på organisationsnivå. Som ett steg på vägen erbjuder Vuxenenheten brukare inom alla verksamheter att kostnadsfritt delta i en serie studiecirkel som är framtagna av Nationell Samverkan för Psykisk Hälsa (NSPH) i syfte att öka deltagarnas självkänsla, självförtroende och förmåga till återhämtning. FoU Nordvästs uppdrag sträcker sig över en tvåårsperiod och innebär att följa och dokumentera projektets organisation och arbetsprocess samt ge kontinuerlig återkoppling på sådant som kan förbättras eller förändras under arbetets gång. Utvärderingen har resulterat i en delrapport som presenterades för berörda parter i slutet av 2016. Under 2017 genomfördes ett analysseminarium som baserades på data från utvärderingen. Utvärderingsrapporten färdigställdes i januari 2018.

Nätverk för handläggare inom socialpsykiatri

Resultat 2018: Syftet med nätverket är erfarenhetsutbyte och utveckling av handläggarrollen.

FoU Nordväst deltar i nätverket för socialpsykiatrihandläggare. Nätverket träffas två gånger per termin.

3.7 Försörjningsstöd och arbetsmarknad

Benchmarking: Undersökning om tillfälligt boende i de nordvästkommunerna

Resultat 2018: Datainsamlingen är klar och två analysseminarier har hållits; ett utifrån fokusgrupperna om socialekreterares attityder och värderingar till att bevilja tillfälligt boende och ett med vinjettstudien som utgångspunkt. Rapport färdigställs i början av nästa år.

Hösten 2018 genomförde FoU Nordväst en studie av hur rätten till tillfälligt boende utreds och bedöms av försörjningsstödsenheterna i de nordvästra kommunerna i Stockholms län. Kötider för förstahandskontrakt i nordvästkommunerna sammanställdes, liksom en statistisk översikt över nordvästkommunerna bland annat gällande befolkningstillväxt, inkomstnivå och förmedlade lägenheter. Handläggare intervjuades och fick bedöma två fiktiva fall i syfte att undersöka hur åsikter, attityder och värderingar skiljer sig åt mellan kommunerna.

Finsam

Resultat 2018: En fördjupad målgruppsinventering av nyanlända med försörjningsstöd har genomförts. Inventeringen användes som underlag för att utveckla insatser som kan leda till egen försörjning. Ett välbesökt analysseminarium har genomförts, likaså en särskild avrapportering till Sigtuna och Upplands Väsby. Rapport finns publicerad på hemsidan. Arbetet har även avrapporterats i Socialnämnden i Sollentuna och föredragits för Socialnämnden i Sundbyberg.

Finsam är ett samarbete mellan flera huvudmän (Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Stockholms läns landsting och kommuner) i syfte att samverka kring personer

som behöver stöd för att kunna börja arbeta/studera. Sollentuna, Upplands Väsby och Sigtuna har inlett ett samarbete i och med starten av ett regionalt samordningsförbund. Samarbetets målgrupp är nyanlända personer över 18 år som har kontakt med socialtjänsten i samarbetskommunerna. Syftet var att utveckla insatser för målgruppen så att dessa ska kunna erhålla egen försörjning. FoU:s uppgift var att stödja kommunerna med att inventera behov hos målgruppen och genom fokusgrupper och enkäter fånga klienternas perspektiv.

Öppna jämförelser (ÖJ)

Resultat 2018: Som en följd av det samordnade arbetet med Öppna jämförelser tog cheferna inom ekonomiskt bistånd initiativ till att bilda ett nätverk. FoU har deltagit vid ett möte.

Ett analysmöte baserat på ÖJ-resultaten 2018 har genomförts. Målgruppen som var inbjudna till analysmötet var chefer inom ekonomiskt bistånd. Resultatsammanställning baserat på enkätifyllnadsmötet i februari (2018) har distribuerats till nordvästkommunernas enheter för ekonomiskt bistånd.

KNUT

Resultat 2018: FoU var representerade på årets KNUT-konferens och bemannade ett bokbord.

KNUT är ett kommunalt nätverk för utveckling (inom ekonomiskt bistånd). FoU Nordväst och FoU Södertörn har deltagit i KNUT:s referensgrupp för årets KNUT-konferens som genomfördes i oktober i Södertälje.

4. Avslutande reflektion

I likhet med förra året har 2018 varit ett arbetsintensivt år, inklusive initierandet av många nya uppdrag. Glädjande är att vi särskilt kan notera ett ökat intresse av FoU-stöd i planerade och pågående utvecklingsarbete hos ägarkommunerna. De senaste årens koncentration av uppdrag inom den sociala barn och ungdomsvården har brutits och vi ser att andra verksamhetsområden tar plats i vår verksamhet. Denna förskjutning blir synlig i den interna uppföljning som initierades i oktober 2017 och som vi nu på ett mer tillförlitligt sätt kan dra nytta av i kommunikationen med kommunerna men också för eget utvecklingsarbete.

Kommunikationen med ägarkommunerna och en mer effektiv kunskapsspridning har också skett genom vår nya hemsida och den Facebook sida som skapats. En mer fysisk plattform för kunskapsspridning blev Socionomdagen i nordväst som i år bedöms ha lockat närmare 350 personer. En slutsats som kan dras av årets arbete är att FoU med de resurser som står till buds kunnat erbjuda en mångfacetterad verksamhet.

Oroväckande är att löneutvecklingen för medarbetare vid FoU Nordväst halkat efter andra personalgrupper inom kommunernas socialtjänst. Det är en ohållbar situation för att kunna attrahera och behålla kompetens och personal. Att ersätta medarbetare som slutar vid FoU Nordväst kostar avsevärt mycket mer än det som nuvarande medarbetare uppbär. De senaste tillsättningar 2017-2018 (både tillsvidarejänster och visstid) har inneburit en procentuell löneökning på i snitt 13 procent (9 – 21 %), som inte går att bortförklara med enbart ålder och erfarenhet.

Några utmaningar för 2019:

- Samverkan med socialhögskolan. Fältkursen är en viktig länk som är möjlig att utveckla till en mer sammanhållen struktur för långsiktig kompetensförsörjning. I dag saknas ett skriftligt avtal mellan våra verksamheter vilket under året och med anledning av lärarbyte inneburit otydligheter i ansvarsfördelning.
- Ökad samverkan och samarbete med övriga FoU-enheter i Stockholms län för att tillgängliggöra en mer kostnadseffektiv verksamhet. Uppbyggnaden av ett RSS i Sth län samt avsiktsförklaringen mellan de tre FoU-enheter i norra Sth län stärker detta arbete.
- Satsning på befintliga medarbetare för att attrahera och bibehålla kompetens. En mer adekvat lönenivå för flertalet medarbetare krävs.

Avsiktsförklaring

Stärkta former för samverkan och gemensam kompetensförsörjning mellan FoU-enheter i norra Stockholms län

Socialtjänst och närliggande hälso- och sjukvård står inför utmaningar vad gäller krav och förväntningar rörande kunskapsbaserad, tillgänglig och effektiv praktik. FoU Nordost, FoU Nordväst samt FOU nu har en gemensam agenda i sitt arbete med att stärka våra ägareorganisationer att utveckla en evidensbaserad praktik. FoU-enheterna har geografisk och innehållsmässig närhet till varandra, och har tillsammans en god spridning av kompetenser vilket ger goda förutsättningar att få största möjliga utväxling av befintliga resurser vid ett utökat samarbete mellan enheterna.

Parter

FoU Nordost, FoU Nordväst samt FOU nu

Strategisk avsikt

Parterna avser att aktivt söka samarbeten vid satsningar som är av gemensam art, där det finns vinster med att samarbeta med en särskild fråga. Vidare avser parterna att eftersträva gemensam kompetensförsörjning när det är möjligt.

Denna avsiktsförklaring är i linje med och stödjer uppbyggnaden av en regional samverkans- och stödstruktur, RSS.

Uppföljning

Avsiktsförklaringens intentioner följs kontinuerligt upp gemensamt mellan enheternas chefer.

Stockholm november 2018

Lina Palmlöf
Tf. chef
FoU Nordost

Gunilla Avby
Avdelningschef
FoU Nordväst

Håkan Uvhagen
Bitr. chef
FOU nu